

Goda exempel inom naturvägledning

Naturvägledning är ett brett arbetsfält och naturvägledare är en hängiven skara. Därför finns många goda exempel på metoder, projekt och samverkan runt om i landet. En av CNV:s uppgifter är att sprida sådana exempel som inspiration för alla naturvägledare. Vi tar tacksamt emot alla tips! Här är två goda exempel som kommit fram i vår pågående kartläggning av naturvägledning i Sverige. Fler kommer att publiceras i rapporten "Naturvägledning i Sverige" som utkommer i sommar.

Trepårtssamverkan i Varberg

I Varberg är det nära mellan de stora besöksmålen – Getterön, Varbergs fästning/Länsmuseet och Världsarvet Grimetons radiostation. De tre platserna utvecklar ett samarbete kallat KNT (KulturNaturTeknik). Bland annat kan handdatorer lånas på Varbergs turistbyrå med guide, bilder och kartor på de tre attraktionerna. Man delar ut foldrar om de andra besöksmålen på respektive plats och satsar på gemensamma aktiviteter för skolor. Eftersom Varberg är Sveriges femte största turistkommun är förstås också besökarna utifrån en viktig målgrupp.
www.getteron.com, www.grimetonradio.se, www.lansmuseet.varberg.se

Tätortsnära vandringsleder i Jokkmokk

Jokkmokks kommun satsar på vandringsstigar nära tätorten. Ganska nyligen har man ställt i ordning Kvarnbäcksleden, en 7,5 km lång stig med tillhörande informationssystem längs ett vattendrag genom Jokkmokks samhälle. Det gjordes genom ett projekt inom LONA (Lokala naturvårdssatsningen, se www.naturvardsverket.se). Stigen fungerar bra tack vare att den är så lättillgänglig och försedd med fina skyltar. Den är uppskattad inte minst av kommunens skolor. Längs stigen passerar man insjöstrand, bäcksel, stenig fors, starrkärr, hjortronmosse, strandskog, gransumpskog, tallskog och tallhed. Jokkmokk betyder för övrigt "bäckkrök" på samiska.
www.jokkmokk.se

Naturens år 2009!

I år är det 100 år sedan de första nationalparkerna avsattes i Sverige och vi fick vår första naturvårdslagstiftning. Massor av naturvägledningsaktiviteter är på gång runt om i landet under ett år av firande. CNV medverkar i firandet. Gå in på Naturens års hemsida www.naturensar.se och läs mer.

Naturvägledare, vem är du?

Berätta om din naturvägledningsverksamhet på www.cnv.nu. Uppgifterna kommer att publiceras på CNV:s nya hemsida för att synliggöra medlemmarna i nätverket.

Närnaturguiderna

Närnaturguiderna, ett samarbetsprojekt mellan Naturskyddsföreningen, SOF och Studieförbundet, har fått 600 000 kr från Friluftsrådet för att stärka arbetet med integration och mänsklig mångfald.

FÖRESTÅNDAREN HAR ORDET

Tusen broar att bygga

Sedan ett år finns Centrum för naturvägledning som stöd och mötesplats för alla er som arbetar med naturvägledning. Det här är något av det största "projekt" som någon av oss på CNV:s kansli fått oss in på - en verksamhet att bygga från grunden. Under året som gått har vi blivit kontaktade med massor av intressanta projektförslag och utvecklingstankar. Vi kan konstatera att det finns tusen broar att bygga till alla engagerade aktörer inom naturvägledning som finns runt i landet!

En milstolpe för oss under förra året var invigningen och framtidsspaningen som lockade 150 engagerade personer. De som kom delgav oss och varandra sina tankar om naturvägledningens framtid i Sverige. Intervjuer och webbenkätvar i syfte att ta reda på vad naturvägledning är idag har varit en annan. Vi har också haft kontakter med kollegor i de nordiska grannländerna och skapat oss en överblick över internationella nätverk och aktörer. Den rapport som presenterar resultatet av vårt försök till översikt växer nu fram och publiceras till sommaren.

Med glädje ser vi hur vårt nätverk växer varje dag. En service till er blir vår nya hemsida som kommer under året. Här ska ni kunna hitta senaste nytt inom naturvägledningsmetoder och kontaktuppgifter till dem som använder dem. Här ska finnas tips om kurser, litteratur och forskningsrapporter. Dessutom massor av inspiration med goda exempel på naturvägledning. Vi hoppas också kunna mötas på sidan i diskussioner om naturvägledningens alla utmaningar och möjligheter.

Under hösten kommer CNV att lämna Ultuna och ge oss ut i landet. Vi planerar att i samverkan med lokala aktörer arrangera fyra seminarier för alla som är intresserade av naturvägledningens potential. Är du som läser detta intresserad av att hjälpa oss med värdskapet? Hör gärna av dig!

Eva Sandberg

Citatet

No man manages his affairs as well as a tree does.

George Bernard Shaw (1856-1950)

Varför engagera sig inom naturvägledning?

Perspektiv från två av medlemmarna i CNV:s styrgrupp.

Att berika besökaren –

ser jag som ett av naturvägledningens viktiga syften; ett syfte som samtidigt är ett medel. Mig har naturvägledning gett oerhört mycket viktig kunskap och glädje. Jag har fått ”kika in i nyckelhål” med hjälp av ”interpretation” i Skottland, USA, Frankrike – och naturvägledning i Danmark, Sverige, Norge, Finland. Jag ha gjort det för att det var roligt, och berikande. Kunskapen gick in för att jag fick använda hela kroppen, inte bara knoppen: ”man måste gripa för att begripa”.

Med humor och berättande dramatik som redskap, och gedigna kunskaper i botten, kan naturvägledning/tolkning leva upp till sitt grundsyfte:

Genom tolkning, förståelse.
Genom förståelse, uppskattning.
Genom uppskattning, skydd.

Sven G Hultman, ordförande CNV

Naturen - ett kulturlandskap

Föreställ dig att du är ute och går i ett naturområde. Du följer en stig genom en vanlig svensk blandskog. Det är en solig söndagseftermiddag i juni och ljuset strilar ner mellan träd-kronorna. Fåglarna kvittrar. Myggen inar och det doftar jord, svamp och granbarr. Oavsett var du befinner dig i Sverige så är du mitt i ett kulturlandskap, dvs mitt i ett landskap som sedan årtusenden brukats och nyttjats av människor. Även kalfjället och ytterskärgården eller det som kallas urskog är ju präglad av människans påverkan. Idag möter vi ofta bruket i form av kalhyggen och monokulturer. Igår gjorde människor mindre avtryck, men påverkade likväl naturen genom att leva i den och av den. Betydelsen av mångfalden och artrikedomen för människors överlevnad kan inte nog betonas. Därför tycker jag arbetet med Centrum för naturvägledning känns meningsfullt.

Ewa Bergdahl, Riksantikvarieämbetet

Forskning om naturvägledning – en första översikt

På uppdrag av CNV har Vanessa Coronel och Lars Hallgren vid Avdelningen för miljökommunikation på SLU under hösten 2008 genomfört en litteraturstudie av internationell forskning inom naturvägledning. Syftet med denna översiktliga inventering var att skapa en utgångspunkt för framåtriktade diskussioner om hur forskning med anknytning till hur naturvägledningens teori och praktik kan utvecklas.

Litteraturoversikten visar att den forskning som finns kring naturvägledning är svår att överblicka då den är spridd inom olika områden såsom exempelvis naturvård, ekoturism, friluftsliv, miljökommunikation och pedagogik. Studien visar även att olika forskningsdiscipliner betonar olika syften bakom naturvägledningen och använder olika definitioner av nyckelbegrepp som naturvägledning, tolkning och natur.

Forskning som utvärderar naturvägledningsaktiviteter försöker ofta besvara huruvida naturvägledning kan påverka attityder och beteenden. Vissa forskare hävdar att det finns en positiv påverkan, medan andra kritiserar dessa slutsatser, till exempel med avseende på att de beteendeförändringar man kunnat påvisa endast är tillfälliga. En svårighet med utvärderande studier är att de mål som ska följas upp i regel omfattar komplexa och långsiktiga processer som avser lärande, naturvård eller hållbar utveckling. Sådana förändringar är svåra att mäta och beror på hur man väljer att definiera dem. Forskningen har en angelägen uppgift i att ta reda på hur man kan utvärdera effekten av naturvägledning.

En sammanfattning av studien kommer att finnas i den rapport om naturvägledning som CNV ger ut i sommar. CNV har som en del i sitt uppdrag att initiera forskning inom naturvägledning och inbjuder därför dig som är intresserad att delta i diskussionen kring naturvägledningens forskningsbehov och inriktning.

Ett nationellt kvalitets- säkringssystem för naturguider

Ett av CNV:s uppdrag är att ”stödja kvalitets- säkring av guideverksamhet”.

Från flera håll efterfrågas en nationell kvalitets-
säkring av naturguider. Under 2009 utreder vi förutsättningar och former för en nationell kvalitets-
säkring av naturguider. Till hjälp i det arbetet har vi rapporten från Interreg-projektet NEST från 2007, där man tog fram ett förslag till nationell certifiering av naturguider.

I CNV:s utredningsarbete har vi att ta ställning till potential för finansiering, värdskap, antagnings- och kompetenskrav samt samordning med andra länder.

Hösten 2009 kommer CNV injuta till en workshop för att diskutera frågan.

Gör din röst hörd på CNV:s diskussionsforum om hur du tycker en nationell kvalitets-
säkring av naturguider ska se ut. www.cnv.nu.

Kalendarium

Vildmarks-mässan

13-15 mars, Stockholm
www.vildmarksmassan.se

Mångfaldskonferens

17 april, Malmö
www.cbm.slu.se

Int. Research Forum on Guided Tours

23-25 april, Halmstad
www.hh.se/konferenser

Flora- och Faunavård 2009

29 april, Uppsala
www.artdata.slu.se

Mässan Uteliv & Äventyr

15-17 maj, Örnsköldsvik
www.uteliv2008.se

Darwin's Evolution

19-20 maj, Stockholm
www.nrm.se/darwin

Nationalparkernas dag

24 maj, hela landet
www.naturvardsverket.se

Naturnatten

5 juni, hela landet
www.naturskyddsforeningen.se

Kultur ~ Natur

15-17 juni, Norrköping
<http://www.isak.liu.se/acsis/kulturnatur>

E-posta gärna till cnv@slu.se om förslag på innehåll till kalendariumet.

Nästa nummer av
Naturvägledaren
kommer i juni 2009.